

Politisk og fagligt debatmøde om økologi i udvikling

Debatlysten og spørgelysten var stor, da Videncentret for Landbrug holdt fagligt debatmøde i Billund i samarbejde med Jysk Økologi og Landbrug & Fødevarer

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Mødet bestod af en stribe oplæg samt perioder med debat, og mødet sluttede af med en afrundende debat. Og for at tage det sidste først, så var debatten med mange personlige vinkler og emner blandt de fremmødte landmænd til trods for at emnet var udfasning af konventionel husdyrgødning, og hvad der skal arbejdes videre med på dette område.

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Recirkulering er nødvendig

Den livsnødvendige forsyning med fosfor blev under debatten taget op igen, og man sporede en vis bekymring blandt de fremmødte omkring fremtidens forsyning med fosfor. Det ledte naturligt til en debat om recirkulering af næringsstoffer, herunder fosfor fra byerne.

Byens spildevand er rig på fosfor, men der er sat en prop i recirkuleringen, som ellers er en kongstanke i økologien. Man var derfor i den afsluttende debat opsat på at finde løsninger på at få næringsstofferne til at vandre tilbage til landet. En landmand på mødet kunne ikke forstå, hvorfor der skal stilles store krav til landbruget, mens byerne klarer frisag. Uffe Bie, formand for Økologisektionens bestyrelse i Landbrug & Fødevarer slog fast, at der skal arbejdes på at åbne op for en langt bedre recirkulering, men at det vil tage mange år og meget store investeringer, før vi får bæredygtige løsninger på en vellykket recirkulering fra by til land. Og så advarede han om, at man i Tyskland vil se med bekymring på danskernes mulige brug af næringsstoffer fra andre kilder end dem, som man tillader i Tyskland.

Vi handler på mavefornemmelser

I den afrundende debat talte man også om, hvorfor forbrugerne vælger økologi. Og der var landmænd, der mente, at for nogle forbrugere er økologi religion uden fornuft. Til det er der vel at sige, at næsten al nyere hjerneforskning og forskning i erkendelse viser, at mennesket grundlæggende ikke er rationel, men er styret af følelser, som er irrationelle, og at vores rationalisme er efterrationalisering. Vi tager en beslutning med vores underliggende mavefornemmelse bestående af instinktive reaktionsmønstre. Og det gælder i by som på land. Og mennesket er ikke særligt god til at basere beslutninger på de bedst mulige informationer. Ofte reduceres behovet for information ved at benytte analogier (forenklede billeder), uanset om disse billeder egentlig svarer til virkeligheden.

Er man i øvrigt interesseret i at høre mere om forholdet mellem holdning og handling i økologien, så tag på Økologi-Kongres 2011 til november 2011. Anne Skare Nielsen, futurist og managing partner i virksomheden Future Navigator, vil fortælle om nye undersøgelser om handling og holdning. [Læs mere om kongressen her.](#)

Og så tilbage til det landbrugsfaglige.

Velkomst og Videncentret for Landbrug

Mødet blev indledt med en velkomst ved ordstyrer Uffe Bie, formand for Økologisektionens bestyrelse, Landbrug & Fødevarer. Herefter fortalte økologichef Ole Engellyst om arbejdet på Videncentret for Landbrug om økologi.

Uffe Bie, formand for Økologisektionens bestyrelse, Landbrug & Fødevarer

Økologichef Ole Engellyst, Videncentret for Landbrug. Foto: Tomas Nørfelt, Videncentret for Landbrug

[Pdf med Ole Engellysts Power Point præsentation](#)

Jysk Økologi og Dansk Økologi

Erik Andersen, økologichef, Jysk Landbrugsrådgivning, fortalte om arbejdet i Jysk Økologi og i Dansk Økologi. Dansk Økologi er navnet på et samarbejde mellem en række rådgivningscentre og Videncentret for Landbrug. Formålet er at udvikle rådgivningsværktøjer til fælles glæde.

Han nævnte, at Dansk Økologi i 2011 havde udviklet to værktøjer nemlig "Gør foderplanen lidt grønnere – gi den fuld græs" og "Brug proteiner fra danske marker."

- I 2012 arbejder vi med to områder, hvor der er brug for nye rådgivningsværktøjer. Det gælder bekæmpelsesstrategi for rodgrødt og dyrkning af økologisk frøgræs, fortalte Erik Andersen, der er formand for Dansk Økologi.

Når det gælder frøgræs arbejder man med at udvikle et beregningsværktøj til økonomisk vurdering af, om det i en given situation kan betale sig at etablere en frøafgrøde, herunder at sætte kroner på omkostningen til en effektiv kvikbekæmpelse og andre problematiske ukrudtsarter i sædskiftet

Erik Andersen gav også sine vurderinger af værdi og udbytter af proteinafgrøder og den svære afvejning mellem en kornafgrøde eller proteinafgrøder, når det gælder dyrkningssikkerhed og økonomi på bedriften.

Han mente, at soja stadig er en forsøgsafgrøde, som er usikker, men bestemt interessant med sit høje indhold af protein. Hestebønner og lupiner kan erstatte en del af det indkøbte kraftfoder og kan reducere foderomkostningerne. Han talte også om dyrkning af rødkløver, og at han har set 1500 kg protein/ha i sit rådgivningsområde med ren rødkløver, og at landmænd får lavet piller ud af rødkløveren.

Stærk omlægningsindsats

Erik Andersen nævnte, at Jysk Økologi har gennemført 90 omlægningstjek hos konventionelle landmænd i løbet af 2011, og at der er kommet mere økologi ud af indsatsen.

- Vi har fået 20 økologer i år, primært planteavlere med arealer på 20 til 50 hektar ofte i nærheden af økologiske husdyrproducenter, fortalte han. Erik Andersen vurderer, at der igen til næste år kommer 20 nye økologer ud af indsatsen. Han sluttede af med at sige, at han oplever, at de konventionelle landmænd har rykket sig holdningsmæssigt omkring økologi. Landmændene ser reelt på økologi som en mulighed, især hvis der er en forretning i det.

[Pdf med Erik Andersens Power Point præsentation](#)

Udfasning af husdyrgødning

Mødet havde fokus på udfasning af konventionelt husdyrgødning, og der var i alt tre oplæg om emnet.

Margrethe Askegaard, Videncentret for Landbrug, foto: Tomas Nørfelt, Videncentret for Landbrug

Først fortalte Margrethe Askegaard, der er specialist i økologisk planteavl på Videncentret for Landbrug, om mulighederne for at tilpasse produktionen til lavere gødningsmængder. Og hun kom også ind på forsyningen med fosfor. Hun slog fast, at forsyningen med fosfor, bliver den største udfordring. De kendte fosfoskilder rækker måske kun 50 år frem, og at nedtællingen er gået i gang. Det er ikke kun økologiske landmænd, der har dette problem, det gælder hele landbruget. Tager man de økologiske briller på, er det nu, at man skal præge de løsninger, som vælges, så man stadig muliggør et økologisk landbrug – også i fremtiden. Hun mente, at der var muligheder i recirkulering fra byerne (slam, human urin, husholdningsaffald og have-park affald) og recirkulering fra slagterierne (kødbenmel).

[Pdf med Margrethe Askegaards Power Point præsentation](#)

Kirsten Lund Jensen, Landbrug & Fødevarer, foto: Tomas Nørfelt, Videncentret for Landbrug

Kirsten Lund Jensen, teamleder Økologi hos Landbrug & Fødevarer, fortalte om det politiske arbejde omkring udfasning af konventionel gødning og halm netop nu. De to politiske aktører omkring økologisk landbrug, dvs. Økologisk Landsforening og Landbrug & Fødevarer har nedsat en faglig gruppe, der følger og overvåger den faglige udvikling for at vurdere muligheden for at gennemføre udfasningen efter tidsplanen. Og tidsplanen siger jo, at det fra 2021 skal være slut med udbringning af ikke-økologisk husdyrgødning på markerne, og at halmen til bl.a. strøelse i staldene og overdækning af gulerødder i fremtiden skal være økologisk. Kirsten Lund Jensen fortalte, at man arbejder på, at udmeldingerne fra de to organisationer er ensartet, så tvivl og usikkerhed undgås.

[Pdf med Kirsten Lund Jensens Power Point præsentation](#)

Forskellige regler i Europa

Birgit Ingvorsen, regeleksperter inden for økologi på Videncentret for Landbrug sluttede af med at gennemgå reglerne for brug af konventionel husdyrgødning. Hun viste en interessant planche over de noget forskellige måder, de fælles EU-regler omkring gødning håndhæves i forskellige EU-lande. I Sverige må man fx i dag ikke bruge konventionel husdyrgødning fra industrilignende brug, fx fuldspalte stalde. I Holland må man ikke bruge konventionel fjerkrægødning, mens kravet i de områder i Tyskland, der kontrolleres af BioLand, er, at konventionel gødning kun må komme fra hest, kvæg, får og geder.

Birgit Ingvorsen, Videncentret for Landbrug. Foto: Tomas Nørfelt, Videncentret for Landbrug.

[Pdf med Birgit Ingvorsens Power Point præsentation](#)

Den nye fortælling

Frem til om med 2013 gennemfører Landbrug & Fødevarer en kampagne, der med nye fortællinger viser, hvordan erhvervet bidrager til vækst og velfærd i Danmark. Uffe Bie fortalte om kampagnen, som tager udgangspunkt i Landbrug & Fødevarers vision for erhvervet, der hedder 'Vækst i balance'.

Uffe Bie fortalte, at man for nylig har holdt en udviklingsdag på Videncentret med brainstorm om både de ømme tæer og gode historier inden for økologien. Han nævnte behandling af syge dyr som en øm tå og omvendt blev fravær af uønskede stoffer i fødevarer, natur og grundvand som en positiv historie forbundet med økologisk produktion.

[Pdf med Uffe Bies Power Point præsentation](#)

Fakta om møderne

Mødet blev holdt hos Jysk Landbrugsrådgivning Jysk Landbrugsrådgivning, Billund, 29. september 2011. Mødet var et af tre, som er holdt forskellige steder i Danmark. Programmet havde fokus på aktuelle faglige problemstillinger til fortsat udvikling i økologisk landbrug:

- Status på udfasning af konventionel gødning og halm – faglige og politiske oplæg.
- Dyrkning og brug af proteinafgrøder – udvikling og lokale rådgivningstiltag.
- "Den nye fortælling" image-kampagne i Landbrug & Fødevarer handler også om økologi.

Møderne blev afholdt således:

- Sorø: Tirsdag den 20. september 2011 kl. 19.00 hos Økologisk Rådgivning Gefion, Fuldbyevej 15
- Billund: Torsdag den 29. september 2011 kl. 19.00 hos Jysk Økologi, Majsmarken 1
- Viborg: Tirsdag den 4. oktober 2011 kl. 19.00 hos LMO, Asmildklostervej 11

Møderne var alle arrangeret af Videncentret for Landbrug, Økologi i samarbejde med lokale rådgivningsenheder i Dansk Landbrugsrådgivning og Landbrug & Fødevarer.